

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра романского языкознания

**«РУССКО-ФРАНЦУЗСКИЙ И ФРАНЦУЗСКО-РУССКИЙ ПЕРЕВОД:
СОПОСТАВИТЕЛЬНЫЙ АСПЕКТ (РАССКАЗ А.Н. АНДРЕЕВА «У
КАЖДОГО СВОЯ ВОЙНА» (2007) И РАССКАЗ Ж.-М. Г. ЛЕКЛЕЗИО
«ENFANT ET LA GUERRE» (2020))»**

Дипломная работа

Журавлевой
Екатерины Максимовны,
студентки 4 курса
отделения
«романо-германская
(французская) филология»

Научный руководитель:
кандидат филологических наук,
доцент
А. В. Квачек

Допущена к защите

«06» июня 2022 г.

Зав. кафедрой романского языкознания

кандидат филологических наук, доцент О.А. Пантелеенко

Минск, 2022

Реферат

Структура и объем. Общий объем работы — 87 страниц, 3 главы, 56 источников, 4 приложения.

Ключевые слова: перевод, художественный текст, адаптация, стратегия, тактика, лексико-грамматический прием.

Объектом данного дипломного исследования являются переводческие стратегии и тактики, применяемые при трансляции оригинального текста с русского на французский и с французского на русский, репрезентирующие расхождения в языковых системах двух языков и способы их преодоления.

Предметом исследования являются языковые средства реализации данных стратегий, то есть переводческие решения, примененные при интерпретации с русского языка на французский и с французского на русский, то есть различные стратегии лингвокультурной адаптации иноязычного художественного текста.

Материалом исследования послужили современные произведения: рассказ А.Н. Андреева «У каждого своя война» (2007 г.), включенный в программу по русской литературе в средних общеобразовательных учреждениях РБ за XI класс, и рассказ лауреата Нобелевской премии в области литературы Ж.-М. Г. Леклезю «Enfant et la guerre» (2020)».

Целью данной работы является исследование стратегий лингвокультурной адаптации текста при переводе, философии межъязыковых и межкультурных отношений в языковой паре оригинал / перевод.

Общий объем текстов и их переводов — 6 и 3 страниц каждый соответственно.

Методы исследования: контекстуальный анализ, предпереводческий анализ, метод переводческих эквивалентов, метод стилистической и лингвокультурной адаптации.

Актуальность работы обусловлена отсутствием непротиворечивой системы переводческих приемов, стратегий и тактик, а также неоднозначным подходом к основным понятиям переводоведения и оценки качества перевода. Лингвокультурная и стилистическая адаптация в двух направлениях позволяет осуществить перевод и рассмотреть его результат с точки зрения анализа использованных стратегий и тактик. Именно произведения о Второй мировой и Великой Отечественной войне хранят историческую память и дают нам возможность реконструировать историю в художественных образах.

Научная новизна исследования состоит во-первых, в исследовании стратегий и тактик художественного перевода, а во-вторых, заключается в том, что впервые выявляются жанровые характеристики рассказов А.Н. Андреева и Ж.-М. Г. Леклезю в переводческом аспекте и специфика их трансляции на французский язык и русский язык соответственно.

Теоретическая значимость работы состоит в расширении проблематики исследования специфики перевода художественных текстов.

Практическая значимость работы заключается в анализе различных переводческих трансформаций и стратегий культурной адаптации, необходимых для успешного перевода художественного произведения.

Практическая ценность работы состоит также в том, что результаты данного исследования могут быть использованы в преподавании практического курса перевода французского языка, интегративных курсов по интерпретации текста и современной литературе.

Данная работа является самостоятельным исследованием, процент оригинальности которой составляет – 68,87%.

Abstract

The structure and volume. The total volume of the thesis is — 87 pages, 3 chapters, 56 sources, 4 appendice.

Keywords: translation, literary text, adaptation, strategy, tactics, lexical and grammatical technique.

The object of the research is the translation strategies and tactics used in the translation of the original text from Russian to French and from French to Russian, representing the differences in the language systems of the two languages and ways to overcome them.

The subject of the research is the linguistic means of implementation of these strategies, i.e. translation solutions applied during the interpretation from Russian to French and from French to Russian, i.e. various strategies of linguocultural adaptation of a foreign-language fiction text.

The material of the research was modern works: the story by A. N. Andreev "У каждого своя война" (2007), included in the program of Russian literature in secondary general educational institutions of Belarus for grade XI, and the story "Enfant et la guerre" (2020) by the Nobel Prize winner in literature J.-M. G. Leclézio.

The purpose of the research is to investigate the strategies of linguocultural adaptation of the text in translation, the philosophy of interlanguage and intercultural relations in the linguistic pair of the original / translation.

The relevance of our research is due to the lack of a consistent system of translation techniques, strategies and tactics, as well as an ambiguous approach to the basic concepts of translation studies and evaluation of translation quality. Linguocultural and stylistic adaptation in two directions allows us to carry out the translation and consider its result in terms of analysis of the strategies and tactics used. It is pieces about World War II and the Great Patriotic War that preserve historical memory and enable us to reconstruct history in artistic images.

The total volume of texts and their translations is 6 and 3 pages each, respectively.

The research methods: contextual analysis, pre-translation analysis, method of translation equivalents, method of stylistic and linguocultural adaptation..

The scientific novelty of the research consists, firstly, in the study of strategies and tactics of artistic translation, and, secondly, consists in the fact that for the first time the genre characteristics of the stories by Andreev and Leclézio in the translation aspect and the specifics of their translation into French and Russian respectively are identified.

The obtained results of the research can be used as a basis for further research of the translation of allusive inclusions in terms of its adequacy and compliance of such a translation with the author's intention.

The theoretical significance of the research lies in the expansion of the problems of research into the specifics of translation of literary texts.

The practical significance of the research lies in the analysis of various translation transformations and cultural adaptation strategies necessary for the successful translation of a work of fiction. **The practical value** of the research also lies in the fact that the results of this study can be used in the teaching of a practical course of French translation, integrative courses on text interpretation and modern literature.

This thesis is an independent research, the percentage of originality of which is – 68,87%.

Рэферат

Структура і аб'ём. Агульны аб'ём працы — 87 старонак, 3 главы, 56 крыніц, 4 дадаткаў.

Ключавыя словы: пераклад, мастацкі тэкст, адаптацыя, стратэгія, тактыка, лексіка-граматычны прыём.

Аб'ектам даследавання дыпломнага даследавання з'яўляюцца перакладчыцкія стратэгіі і тактыкі, якія прымяняюцца пры трансляцыі арыгінальнага тэксту з рускай на французскую і з французскай на рускую, рэпрэзентуюць разыходжанні ў моўных сістэмах дзвюх моў і спосабы іх пераадолення.

Прадметам даследавання з'яўляюцца моўныя сродкі рэалізацыі дадзеных стратэгий, то ёсць перакладчыцкія рашэнні, ужытыя пры інтэрпрэтацыі з рускай мовы на французскую і з французскага на рускую, то ёсць розныя стратэгіі лінгвокультурнай адаптацыі іншамовнага мастацкага тэксту.

Матэрыялам даследавання паслужылі сучасныя творы: апавяданне А. М. Андрэева «У каждого своя война» (2007 г.), уключаны ў праграму па рускай літаратуры ў сярэдніх агульнаадукацыйных установах РБ за XI клас, і апавяданне лаўрэата Нобелеўскай прэміі ў галіне літаратуры Ж.-М. Г. Леклезіё «Enfant et la guerre» (2020)».

Мэтай дадзенай працы з'яўляецца даследаванне стратэгий лінгвокультурнай адаптацыі тэксту пры перакладзе, філасофіі межъязыковых і міжкультурных адносін у моўнай пары арыгінал / пераклад.

Агульны аб'ём тэкстаў і іх перакладаў - 6 і 3 старонак кожны адпаведна.

Метады даследавання: кантэкстуальны аналіз, перадперакладчыцкі аналіз, метады перакладчыцкіх эквівалентаў, метады стылістычнай і лінгвакультурнай адаптацыі

Актуальнасць працы абумоўлена адсутнасцю несупярэчлівай сістэмы перакладчыцкіх прыёмаў, стратэгий і тактык, а таксама неадназначным падыходам да асноўных паняццяў перакладазнаўства і ацэнкі якасці перакладу. Лінгвокультурная і стылістычная адаптацыя ў двух кірунках дазваляе ажыццявіць перакладу і разгледзець яго вынік з пункту гледжання аналізу выкарыстаных стратэгий і тактык. Менавіта творы аб Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай вайне захоўваюць гістарычную памяць і даюць нам магчымасць рэканструяваць гісторыю ў мастацкіх вобразах.

Навуковая навізна даследавання складаецца, па-першае, у даследаванні стратэгий і тактык мастацкага перакладу, а па-другое, заключаецца ў тым, што ўпершыню выяўляюцца жанравыя характарыстыкі апавяданняў А.М. Андрэева і Ж.-М. Г. Леклезіё ў перакладчыцкім аспекце і спецыфіка іх трансляцыі на французскую мову і рускую мову адпаведна.

Тэарэтычнае значэнне працы складаецца ў пашырэнні праблематыкі даследавання спецыфікі перакладу мастацкіх тэкстаў.

Практычнае значэнне работы заключаецца ў аналізе розных перакладчыцкіх трансфармацый і стратэгий культурнай адаптацыі, неабходных для паспяховага перакладу мастацкага твора. **Практычная**

каштоўнасць працы складаецца таксама ў тым, што вынікі дадзенага даследавання могуць быць скарыстаны ў выкладанні практычнага курса перакладу французскай мовы, інтэгратыўных курсаў па інтэрпрэтацыі тэксту і сучаснай літаратуры.

Дадзеная праца з'яўляецца самастойным даследаваннем, працэнт арыгінальнасці якой складае – 68,87%.